

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2.50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj,
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Po ilirskih svečanostih

Lepe in zanosne so bile ilirske svečanosti v Ljubljani, pri tem pa tudi bodrilne in poučne. Lepe, ker so dokazale, da je še vedno živ zmisel za skupno narodno stvar in zanosne, ker so dokazale, da rodi vsak skupen nastop nov zanos v narodu in da znova povzdigne in obnemem poglubi narodno misel.

Ilirske svečanosti pa so bile tudi bodrilen pogled v našo preteklost. Ta pogled je znova potrdil, da živimo na starih kulturnih tleh, kjer je vsak velik svetoven dogodek našel svoj živ odmev. Spomeniki iz dobe gotike, renesanse in baroka nam govorijo, da je živel vedno tu rod, ki je ljubil umetnost. Spomeniki iz reformacijske, protireformacijske dobe ter iz časov francoske revolucije pa pričajo, da je tudi vsak duševni pojav Evrope čistil med nami pojme in naziranja. Med vsemi temi spomeniki davnega kulturnega življenja pa je spomin na oživljeno Ilirijo najvselejši. Kajti v Vodnikovi Iliriji se je pričelo naše novo narodno kulturno življenje in takrat so bile na mah vse ljudske šole slovenske in tudi v srednji šoli in celo na univerzi je dobil naš jezik svoje mesto. Ilirija nam je odprla vrata za samostojno kulturno življenje, a dala nam je tudi zavest slovenske skupnosti. Prvič po dolgih časih je bil skoraj ves slovenski narod združen v eni upravni enoti in Gorica, Trst, Reka, Beljak, so bili združeni v eni pokrajini, katere prestolica je bila naša bela Ljubljana. Moderna uprava pa je obenem dajala prebivalstvu vse možnosti za gospodarski razvoj. Da, lep in zanosen je spomin na Ilirijo in lep in zanosen je tui spomenik, ki je bil v nedeljo postavljen tej Iliriji.

Vsa okolica spomenika je bila očiščena in prenovljena, kakor da bi s tem tudi na zunaj hoteli poudariti, da so tudi naša srca očiščena in prerojena, da moremo v vsej čistoti sprejeti spomin na eno najlepših dob. A bila so tudi naša srca prerojena in zato je sijalo iz vseh obrazov veselje, zato je bilo odkritje spomenika resničen narodni praznik.

Pogled nazaj v slavo ilirskih dni pa je bil tudi nad vse poučen, ker nam je jasno pokazal, po kateri poti moramo iti, da bo naša narodna stvar prav napredovala. Kjer je zastavil svoje delo krog mož okoli Zoisa, čegar piramida tako pravilno stoji na začetku prenovljene ceste k Ilirskemu stebru, kjer je delal Valentin Vodnik in kjer so nadaljevali Prešeren, Levstik, Cankar in Krek, tam so smernice našega dela. Ti naši veliki so položili za vse čase fundamente našega stremjenja in na napačno pot zaidemo neodvratljivo takoj, če le količkaj krenemo s teh temeljev. Dostikrat se je sicer pripetilo, da smo pozabili na te temelje, a še vedno smo doživeli, da vsak korak od teh fundamentov vodi v nesrečo. Visoki Ilirski steber naj nam bo odslej v opomin, da te napake ne ponovimo več.

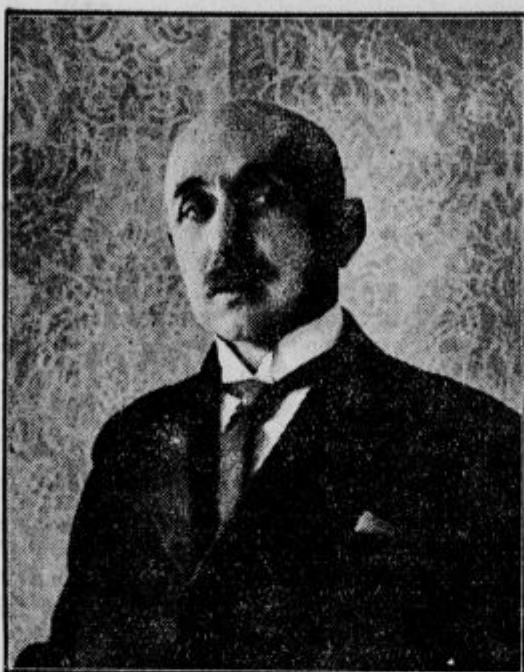
Ob 120-letnici Ilirije so oživele zopet besede Nodiera o našem narodu. Veliki Francoz je pisal o našem narodu, da je to narod brez morilcev, brez tatov, brez zlih ljudi, kjer si mogel z denarjem na dlani prepotovati vso Ilirijo. Tako pošten je bil ta narod, da ni niti poznal ključavnice. Če bi prišel danes Charles Nodier med nas, bi najbrže svojo hvalo zelo zmanjšal. Kajti medvojna, še bolj pa povojna doba je tudi pri nas zrahljala vso moralno do neverjetnosti. Kar pa je najhujše, je to, da so prišli pri nas celo do ugleda ljudje, ki so z vsem svojim življenjem vzpodbujali narod, da se ne ozira na нравstvene zakone, če mu ti onemogočujejo profit. Dobičkarstvo se je nasešlo med nas in zato je padla javna morala. Dvigniti njo, doseči, da bo zavladal v družbi zopet čut za možnost, da se ne bo vpraševalo ljudi samo, koliko imaš, temveč tudi, kako si pridobil, v tem je prvi pogoj našega preporoda in napredka. To moramo storiti, če nočemo postaviti svojega prijatelja Nodiera na laž in v zasmeh.

Zanos in lepota je bila v ilirskih svečanostih, sedaj pa je treba, da pride ta zanos in lepota v mladino: Zakaj ona je dolžna, da izvede razvoj naroda do konca, zakaj njena naloga je, da na trdnih temeljih naših prvih mož dogradi stavbo. Ali pa se mladina za to visoko dolžnost pripravlja?

Velik praznik našega razvoja so bile ilirske svečanosti, a tudi velik praznik Jugoslavije in našega prijateljstva s francoskim narodom. Tudi v tem so fundamenti za naš narod in tudi tem fundamentom moramo ostati zvesti. Iz oživljene Ilirije v novo in prerojeno Jugoslavijo nam zato kaže pot Ilirski steber.

Ljubljani in njenemu prebivalstvu

Francoski poslanik g. Dard se nam po „Slovenecu“ zahvaljuje

G. E. Dard, sedanji poslanik francoske republike na našem dvoru, je čitateljem »Slovenca« znan še posebno po izjavi o priliki podpisa francoske-jugoslovanske prijateljske pogodbe l. 1927. Kot eden najboljših poznavalcev balkanskih razmer je bil po večletnem zastopanju francoske republike v Sofiji imenovan za poslanika na našem dvoru.

Poslanik g. Dard je v hotelu »Unionu« pred svojim odhodom sprejel našega urednika. Po prisrčnem razgovoru o ilirskih svečanostih je gospod poslanik pooblastil našega urednika, da v »Slovenecu« objavi:

»Preživel sem dva nepozabna dneva v Ljubljani, kjer sem pod utisom na veliko preteklost čutil utripati svoje srce skladno s celokupnim prebivalstvom.

Srečen sem, da lahko po »Slovenecu« izrazim svojo globoko zahvalo ljubljanskemu gospodu županu in celokupnemu prebivalstvu mesta, o katerem je še pred več kot sto leti Charles Nodier napisal, da je eno najboljših, kar jih je bil spoznal.

13. oktobra 1929.

E. Dard.

J'ai passé à Ljubljana deux jours inoubliables où, dans les souvenirs d'un grand passé, j'ai senti mon cœur battre à l'unisson de ses habitants.

Je suis heureux, par l'entremise du Slovenec, d'exprimer ma profonde reconnaissance à Monsieur le Maire de Ljubljana et à toute la population de la ville, dont Charles Nodier déclarait dire, il y a plus d'un siècle, qu'elle était une des meilleures qu'il eût connues.

E. Dard
13 Octobre 1929

Izjave vojnega ministra „Slovenecu“

Našo vlado je na ilirskih svečanostih zastopal prvi adjutant Nj. V. kralja, minister za vojsko in mornarico arm. general g. Stevan Hadžić. Ne bomo opisovali navdušenja, s katerim je bil general Hadžić sprejet od tisočglave množice, ko se je pojavil na govorniškem odru, saj je njegovo ime znano v sleherni slovenski vasi še iz časov, ko je poveljeval nad četami dobrovoljcev v Dobružji. Ze takrat so ga naši fantje — dobrovoljci vzljubili in to svojo ljubezen so oni in njihovi prijatelji dokazali ravno ob priliki nepozabnih ilirskih svečanosti.

General Hadžić je pred svojim odhodom sprejel urednika »Slovenca« in mu vidno vzdružen nad tako izredno uspešni svečanosti in nad toplim sprejemom izrazil svojo zahvalo vsem udeležencem in slovenskemu narodu sploh. Kakor vedno ljubezniv in iskren, je dovolil, da iz tega razgovora objavimo sledeče:

»Današnja svečanost, ki sem ji prisostvo-

val v imenu vlade, je najlepši dokaz velike ljubezni prebivalstva do Vlada, stvarnega tvorca današnje Jugoslavije.

Ne samo v izjavah govornikov, še bolj se je izrazila ta ljubezen do našega kralja in domovine od tisočev ljudstva, posebno pa od vrle mladine, kar nam uliva najlepše nade na veliko in lepšo bodočnost naše skupne in vsem drage države. Krepak je bil ta dokaz o domovinski zavesti do naše skupne domovine, o globoki narodni in državotvorni zavesti, o pripravljenosti in ljubezni do zedinjene Jugoslavije.

Istotako je bila izražena ljubezen tudi napram našim, tudi v najtežjih časih sigurnim prijateljem Francozom. Predstavniki tega plemenitega naroda pa so s svoje strani istotako prisrčno in iskreno izkazali svojo ljubezen napram nam, napram Jugoslaviji, napram Nj. V. kralju.

Tudi vse ostale manifestacije, na katerih

se je pokazala zveza, ki traja že več kot sto let med Slovenci in Francozi, so jasno in očitno dokazale, kako se je to bratstvo med Francozi in Jugoslavlani razvijalo in stopnjevalo: Od Napoleonove Ilirije do s krvo potrjenega prijateljstva s Francijo v svetovni vojni in po njem do združene Jugoslavije.

Na zelo simpatičen način je na ta zgodovinski razvoj pokazal prof. Hauman v svojem govoru pred spomenikom duhovnika Vodnika, vrstnika našega največjega narodnega probuditelja prega Karadjordje. V pravih besedah je opisal napore teh dveh velikanov za zedinjenje Jugoslovancov. Najetj je nam bilo zadovoljstvo videti iskreno navdušenje tisočglave množice pri tej priliki.

Poznal sem že od preje ta lepi kraj naše domovine in ta krepki narod, ki tu prebiva. Nepozabni mi ostanejo utisi na to lepo svečanost.

Danes prične zborovati arhierejski sabor

Belgrad, 14. oktobra. (Tel. »Slov.«) Člani sv. arhierejskega sabora so odpotovali danes v Sremske Karlovece, kjer se začne jutri saborno zborovanje. Vaš dopisnik se je razgovarjal z nekaterimi člani, ki so poudarjali vsi izredno veliko važnost tega sabora za pravoslavno cerkev. Na njem se bodo reševala mnoga notranja vprašanja pravoslavne cerkve, predvsem vprašanje ustave. Vsi člani naglašajo, da trdno upajo, da se bodo vsa vprašanja rešila sporazumno in gladko. Ko bo sv. arhierejski sabor zaključil svoja zborovanja, bo poslal svoje sklepe pravosodnemu ministru ter ga prosil, da stopi takoj k reševanju cerkvenopolitičnih vprašanj. Pravoslavni cerkveni krogi naglašajo, da bo pomenilo to zasedanje nov začetek v življenju pravoslavne cerkve.

Vplačevanje 2. obroka delnic PAB

Belgrad, 14. okt. AA. Danes se je začelo vplačevanje drugega obroka delnic Privilegirane agrarne banke. Na eni svojih zadnjih sej je izvršni odbor banke sklenil, da naj se vplačevanje drugega obroka vrši od 15. oktobra do 15. novembra, vplačevanje tretjega obroka od 15. decembra 1929 do 15. januarja 1930, vplačevanje četrtega obroka pa od 1. do 31. marca 1930. Banka je odposlala vse potrebne obrazce in navodila vsem ustanovam, ki so bile pooblašene, da sprejemajo vpise delnic tega zavoda. Na ta način bo omogočeno vsakomur, da vplača zapadle obroke pri ustanovah, kjer je vpisal delnice banke. V primeru, da mu to ni mogoče, bodisi da se je preselil ali iz kakega drugega razloga, lahko vplača zapadle obroke pri drugih pooblaščenih zavodih ali naravnost pri Privilegirani agrarni banki sami.

Stališče Slovakov

V času razpusta parlamenta nadomešča na Češkoslovaškem parlament stalni odbor, obstoječ iz 24 članov. S Slovaki je imela vlada 14 članov, opozicije pa deset. Brez Slovakov pa bi bilo razmerje 12 : 12, kar je za veljavnost sklepov premalo, ker se zahteva vsaj en glas večine. Zato je vladalo za četrtkovno sejo stalnega odbora največje zanimanje. Ali bodo Slovaki glasovali z opozicijo ali ne, o tem je vse ugibalo. Slo je za stanovanjski zakon, ki so ga Slovaki, ko so bili še v vladi, že odobrili. Zato so glasovali tudi v odboru za zakon. To glasovanje je javno dokazalo, da so sicer Slovaki v najostrejši opoziciji, da pa vendar niso prenapeli loka. To so potrdila tudi izvajanja poslanca Budaya, ki je označil stališče Slovakov takole:

Razsodba v Tukovem procesu je uplivala na vse Slovake naravnost uničujoče. Zadel je Slovake ko strela iz jasnega neba. Ta razsodba je razdelila Slovaško v dva tabora. V enem taboru je samo neznatna manjšina slovaškega ljudstva ter vsi eksponirani Čehi. V drugem taboru pa je ogromna večina slovaškega naroda. Ta tabor je stiskal pesti, ko je slišal to razsodbo. Zagotavljam vam, da se je med Čehi in Slovaki prepad, ki je bil skoraj že čisto premosten, znova odprl. Če so imeli gospodje, ki so povzročili Tukov proces ta namen, da zopet odprejo prepad, potem so svoj namen dosegli v polni meri. Nato je Buday po podrobni kritiki procesa nadaljeval:

Razsodba je bila prej znana, kakor pa je bila razglašena. To je napravilo na Slovaškem utis, da je bila razsodba narejena tu v Pragi, ne pa v Bratislavi. Razsodba prve instance še ni pravomočna. Je tu še druga instanca in potem najvišje sodišče. Mi bomo počakali na razsodbo treh instanc. Nihče nam ne more za-meriti, če ne izvajamo na podlagi razsodbe prve instance nobenih posledic. Iz tega vzroka tudi ne moremo preklicati Tukove kandidature. Ker ostale koalicijske stranke ne soglašajo s tem stališčem, je naša stranka odpoklicala oba svoja ministra iz vlade.

Vsa Slovaška je danes prepričana, da v Tukovem procesu ne gre samo za osebo Tuke, temveč da je tu boj dveh idej. Na eni strani ideja, ki hoče slovaški narod uničiti, na drugi strani misel slovaške individualnosti in politične avtonomije. Če bi pustili pasti Tuko še pred pravomočnostjo sodbe, potem bi to pomenilo, da smo se odrekli svojemu stremljenju po avtonomiji Slovaške. Za nas je razveseljivo, da ne more ideja in želja, ki jih nosi ljudstvo v srečo obsoditi nobeno sodišče. Teh misli in želj tudi ni mogoče zapreti v nobeno ječo. Zato se bo naša politika v bodoče gibal v tej smeri, da bo stremljenje in hotenje Slovakov uresničeno.

Kar se tiče Tukovega procesa, morem izjaviti, da se bo naša stranka borila z vsemi dovoljenimi in zakonitimi sredstvi, da se ta proces konča tako, da bodo odstranjeni vsi nevarni prepadi med češkimi in slovaškimi narodom in da bo vsa ta zadeva likvidirana na način, ki edino more koristiti češkoslovaški republiki.

To močno priznanje Slovakov k češkoslovaški državi misli jasno dokazuje, da Slovaki niso prenapeli loka in da tudi Tukov proces ne bo rodil težkih posledic za bratsko češkoslovaško republiko.

Odstop bratislavskega župana

Praga, 14. oktobra. (Tel. »Slov.«) Župan v Bratislavi dr. Ludovik Okanik je danes nenadoma odločil mesto župana, obenem pa tudi članstvo v slovaški deželni vladi. Dr. Okanik je član češke agrarne stranke in utemljuje svojo demisijo v pismu, naslovljenem na Masaryka in notranjega ministra Černega, da se ne strinja z metodami, ki jih je uvedel dr. Hodža na Slovaškem in da radi tega izvaja posledice. Dr. Okanik se je že poslovil od uradništva in odklonil odločno prošnjo, da bi umaknil svojo demisijo. Odstop dr. Okanika je politična senzacija prve vrste. Dr. Okanik se smatra za zaupnika Hradčanov, posebno Masaryka in dr. Beneša. Njegova demisija pomeni očitno glasen protest proti vrnitvi dr. Hodže v politično življenje. Dr. Hodža, ki je demisioniral začetkom leta, kandidira na Slovaškem na prvem mestu. Pri tem se je spomnil na glasove, ki so ob njegovi demisiji trdili, da je dr. Hodža demisioniral na pritisk s Hradčanov. V pismu, ki ga je pisal dr. Okanik češki agrarni stranki, trdi med drugim, da je bil sedem let župan v Bratislavi in da se sedaj poslavja od političnega življenja. Noče sodelovati pri političnih metodah, ki so vladale dosedaj na Slovaškem in ki se bodo sedaj vrstile na nepričakovano hitri ozdravitvi Milana Hodže. Dostojna češkoslovaška javnost in vsi dostojni ljudje na Slovaškem so pričakovali, da bo dr. Strobach končal svoje delo, s katerim je razkrinal metode dr. Hodže in ki so vladale na Slovaškem od leta 1921. do sedaj.

Sejem šklican

Varšava, 14. oktobra. (Tel. »Slov.«) Predsednik poljske republike je sklical poljski sejem na dan 31. oktobra, ki je po ustavi zadnji termin, po katerem se mora parlament sestati, da sklene proračun.

Izjava Renarda Smitha

Izreden pomen mirovne konference v Atenah — O sporazumu Anglije z Rusijo — Tri etape razorožitvenega vprašanja

Belgrad, 14. oktobra. (Tel. »Slov.«) Danes ob 12 je minister za zunanje zadeve dr. Marinković sprejel v avdienco uglednega člana angleške delavske stranke Renarda Smitha. Avdienca je trajala dolgo časa.

Po avdienci je Smith dal časnikarjem sledečo izjavo:

»O mirovni konferenci, ki se je vršila v Atenah in kateri so bile zastopane vse balkanske države, vam morem izjaviti, da je po našem mnenju izredno velike koristi. Take konference bi se morale v bodoče večkrat vršiti, in sicer s strani Društva narodov ter po iniciativi balkanskih držav. Balkanske države morajo imeti za svoj edini cilj pacifikacijo Balkana. Mnogi ljudje v Londonu govore, da je Balkan z dinamitom napolnjen sod. Veselim se,« je dejal Smith, »da je ravno vaša država bila tako aktivna na mirovni konferenci.«

Smith je nadalje govoril časnikarjem o sporazumu med Anglijo in Rusijo ter rekel, da je bila ta stvar na programu angleške delavske stranke, še predno je prišla v vlado. Po mnenju angleških diplomatskih krogov je bil sporazum med Rusijo in Anglijo nujno potreben.

Glede razorožitvenega vprašanja je dejal Smith, da Angleži dele razoroževanje v tri etape. Prva etapa je angleško-ameriški sporazum, dosežen z zadnjimi razgovori med Macdonaldom in Hooverjem. Drugo etapo bo tvorila razorožitvena konferenca petih velesil, ki se bo vršila januarja meseca. Tretja etapa bo pa ženevska konferenca, ki se bo pečala s splošnim razoroževanjem.

Smithu na čast je bil danes prirejen banket: Nato je ugledni angleški politik odpotoval v Zagreb v spremstvu Gavrilovića, tajnika zunanjega ministrstva.

Francoski zračni manevri

Nemogoča obramba Pariza pred zračnim napadom

Pariz, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Pred več tedni so bili nad Parizom ponočni letalski manevri. O njihovem rezultatu poroča danes »L'Oeuvre«, da so imeli naravnost katastrofalno posledico. Zračni obrambi Pariza se ni posrečilo, obraniti Pariz niti v mali meri proti napadu približno sto bombnih letal. Napadajoča letala so preletela Pariz v višini 5000—

6000 m, ne da bi jih v veliki večini obramba sploh opazila. Neki francoski plinski strokovnjak objavlja v »L'Oeuvre« sledečo kritiko: Če bi samo sto letal, vsako z eno tono plinskih granat preletelo Pariz, bi lahko pokrili Pariz z 20 metrov visoko plinsko meglo, kar bi trajalo samo eno uro, in v eni uri bi bilo v Parizu mrtvo vse, kar leze in gre.

Previdna Francija

Pariz, 14. oktobra. (Tel. »Slov.«) Francoski kolonialni minister Maginot je izjavil v nedeljo na neki proslavi v Longuevilleu, da je velika masa francoskega naroda njegovega mnenja, da ni nobenega drugega sredstva za res učinkovito obrambo francoskih interesov, kakor to, da ostanejo francoski vojaki tako dolgo ob Renu, dokler se Young v načrt ne uresniči. Utrjevalna dela ob francosko-nemški meji in organizacijo francoske vojske je treba pospešiti z vsemi sredstvi, ki so na razpolago, da bo Francija pripravljena proti vsem nepričakovanim dogodkom.

Novi prijatelji vseevropskega gibanja

Pariz, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Notranji minister Tardieu je govoril včeraj v svojem volivnem okrožju Belfort o evropskih združenih državah, ki so po njegovih izjavah najvažnejši gospodarski in socialni problem. Ne gre za to, da bi se izvedla stroga unifikacija v Evropi, temveč za to, da se spravijo v sklad nasprotni interesi, da se premostijo meje in da se gospodarskemu življenju pod gotovo kontrolo da močna pobuda. Seveda bi bilo treba pri tem spremeniti razne nazore, toda ustvaritev evropskih združenih držav bi odprla nezaslutene možnosti za zboljšanje položaja človeštva.

Velika zmaga delavske stranke v Avstraliji

London, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Po do sedaj znanih rezultatih volitev v Avstraliji se bodo mandati razdelili tako: delavska stranka 43, nacionalisti 17, kmečka stranka 11, neodvisna stranka 4, napredna kmečka stranka 1 mandat. Ni pa še gotovo, ali bo ministrski predsednik Bruce obdržal svoj mandat. Njegov nasprotnik ima po do sedaj znanih vestih 400 glasov večine.

Zopet bomba v Zoliji

Sofija, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Prošlo noč je bil izvršen na Iskarski cesti sredi mesta bombni atentat na večjo družbo Macedoncev, ki se je nahajala v gostilni svojačasno znane revolucionarja Jurija Gevgeliskega. Bomba je bila vržena skozi okno in se je razpočila v bližini mize, kjer so sedeli Macedoncevi. Bomba k sreči ni napravila mnogo škode. Koščki so ranili 5 oseb, med njimi tudi gostilničarja. Atentatorja sta bila dva mlada človeka, ki sta pa radi temne noči ušla. Po koščku bombe se je ugotovilo, da je bila bomba enaka onim, kakršne ponavadi porabljajo macedonski revolucionarji. Policija je takoj odredila racijo po mestu v lokalih, katere obiskujejo Macedoncevi in je aretirala nad 30 oseb radi nedovoljene nošnje orožja.

Vlom v tajni arhiv v Zoliji

Sofija, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Šele danes se je doznalo, da je bilo pred par dnevi vlomljeno v zunanje ministrstvo, pri čemer so tatovi vlomili v miznico glavnega tajnika in šefa tajnega arhiva in šifrirne službe. Po do sedanjih ugotovitvah so tatovi odnesli samo par rokavic in večji denarni znesek. Dokumentov do sedaj še ne pogrešajo nobenih. Vlomili so najbrž delavci, ki so zaposleni pri adaptacijskih delih.

Kriza v Romuniji

Bukarešta, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Romunski ministrski svet je nočjo sprejel demisijo finančnega ministra Popovici-a. Vodstvo finančnega ministrstva je začasno prevzel ministrski predsednik Maniu.

Prebivalstvo vatikanske države

Rim, 14. oktobra. (Tel. »Slov.«) Sedaj je dogotovljen register prebivalstva nove vatikanske države, iz katerega se lahko ugotovi narodnostna sestava vatikanskih prebivalcev. Vseh pravih državljanov vatikanskega mesta je 516, h katerim je treba prišteti še oba otroka, ki sta bila rojena na vatikanskih tleh od meseca februarja dalje. Teh 518 prebivalcev pripada 11 različnim narodnostim. Med njimi je seveda največ Italijanov, ki štejejo 389 duš, za njimi pridejo Švicarji, katerih je 113, Francozov je 11, Nemcev 5 in Španca 2. Po 1 prebivalec je iz Belgije, Norveške, Avstrije, Nizozemske in Etiopije. Iz Avstrije je podanik vatikanske države štajerski kurijski kardinal Frühwirth, iz Nemčije pa kardinal Ehrle. Etiopec je Hagos Fessuh iz Alitene, ki študira v etiopskem seminarju in se pripravlja na krst.

„Zeppelin“ poleli na Balkan

Friedrichshafen, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Start zrakoplova »Zeppelina« za polet preko Balkana je določen že na jutri zvečer, ker so vremenske razmere zelo ugodne. Zrakoplov se bo po poletu preko Balkana vrnil v Nemčijo in bo pristal tudi v Vratislavi, kjer bodo izstopili potniki z balkanskega poleta. V Vratislavi bodo potem vstopili potniki za šlezjski polet, ki je bil pred kratkim odpovedan. Zrakoplov bo dospel v Vratislavo v četrtek v dopoldanskih urah in bo ostal tam samo par ur, nakar bo nadaljeval pot v Friedrichshafen. Poleta se bo udeležilo 25 oseb.

MacDonald odpotoval v Kanado

Newyork, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Macdonald je danes dopoldne iz Newyorka odpotoval v Kanado, kjer bo nadaljeval svoje razgovore o miru s kanadsko vlado. Odpotoval je brez slovesa, samo nekateri osebni prijatelji so se poslovili na kolodvoru.

Nemiri v Budimpešti

Budimpešta, 14. okt. AA. Skupina socialistov je po večeršnjem mitingu, ki je potekel mirno, priredila manifestacije v bližini Vzhodnega kolodvora in Rakoczyjeve ulice. Policija je pozvala manifestante, naj se razidejo. Sprva so se manifestanti hoteli odzvati pozivu policije, kasneje pa so začeli peti komunistično himno in obmetavati policijske organe s kamnjenjem. Policija je nato razpršila manifestante in aretirala 16 oseb zaradi motenja javnega reda in kršitve policijskih predpisov.

Kitaški boji

London, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Po poročilih iz Šanghaja je kitajska narodna vlada končno napovedala krščanskemu generalu Fengu vojno. V soboto je državni svet sklenil, poslati kazensko ekspedicijo proti dvema Fengovima generaloma, ki prodirata ob železnici Peking—Hankov. Med tem so se čete generala Čangfatkvaja združile z vstaki iz Kvangsija in se pripravljajo na pohod proti Kantonu.

Ustanovi se 27 okrožnih inšpektoratov

Belgrad, 14. okt. (Tel. »Slov.«) V ministru za notranje zadeve zboruje konferenca, ki razpravlja o kompetenci, ki jih bodo imeli okrožni inšpektorati. Do končne redakcije tozadevnih sklepov še ni prišlo. Kakor se čuje, bo vsega skupaj 27 inšpektoratov.

Vrhovni zakonodajni svet

Belgrad, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Vrhovni zakonodajni svet začne zborovati prihodnji teden. Kakor se čuje, bo na dnevnem redu nekoliko zakonskih projektov iz ministrstva za kmetištvo, ministrstva za trgovino in ministristva prosvete.

Gozdarzha alera pred sodiščem

Belgrad, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Na današnji razpravi pred državnim svetom kot disciplinski razsodiščem v zadevi obtoženih gozdarskih uradnikov se je nadaljevalo čitanje strokovnjaških poročil. Nato je govoril državni tožitelj dr. Mateša, ki je v dolgem govoru dokazoval krivdo vseh obtožencev. Za njim je govoril prvi branitelj obtožencev dr. Misolavljevič. Nato se je razprava prekinila ter se bo nadaljevala jutri ob pol 9.

Kongres naših

kopaljšč in zdravilišč

Sarajevo, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne ob 11 je bil v veliki dvorani trgovske in obrtne zbornice otvorjen kongres Zveze kopaljšč in zdravilišč. Na kongresu je bilo 36 delegatov in ga je otvoril predsednik, zagrebški veleposelnik Lovro Radičević. Poslana je bila pozdravna in udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade. Finančno ministrstvo je zastopal na kongresu dr. Pomzes, prometno ministrstvo inšpektor Sigoj in zdravstveno ministrstvo dr. Pernar. Po govoru Radičevića so se izvolile posamezne sekcije, nakar so se prečitali mnogostevilni referati. Jutri ob 9 priredi Društvo za promet v hotelu »Evropa« velik banket.

Vesti iz Hrvatske

Zagreb, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Po štirnem dnevnem sprejemnem izpitu na slikarski akademiji sta bila sprejeta tudi Slovenca Franc Uršič in Božidar Klemenčič.

Zagreb, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Včeraj je katoliško omladinsko društvo »Rodoljub« priredilo v čast zagrebškemu nadškofu svečano akademijo v Jeronimski dvorani.

Zagreb, 14. okt. (Tel. »Slov.«) 23. t. m. se vrši v Zagrebu koncert slovaških učiteljev, ki prihajajo pod vodstvom g. Rupelda, profesorja na konservatoriju v Bratislavi. Slovaški učitelji bodo v Zagrebu zapeli slovaške in hrvaške narodne pesmi. Priredili so cel niz koncertov na Češkoslovaškem ter pri nas v slovaških kolonijah v Petrovcu in Stari Pazovi, v Novem Sadu, Kragujevcu, Skadru, Dubrovniku in Splitu. V Zagrebu jim bo prirejen svečan sprejem.

Zadnja poročila

Zlata valuta na Češkem

Praga, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Na jutrišnji seji ministrskega sveta bo predložen zakon o češkoslovaški valuti, s katero se češkoslovaška valuta postavlja na zlato podlago. Zakon bo stopil v veljavo 1. januarja 1930.

19 volilnih list

Praga, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Skupno je bilo vloženih 19 volivnih list: 6 nemških, 9 čeških in slovaških, 2 madjarski, 1 komunistična in 1 židovsko poljska.

500 mornarjev utonilo

London, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Pri zavzetju mandžurskega mesta Lahasusu ob reki Amurju so bile potopljene tri kitajskie topničarke ter je utonilo 500 mornarjev.

Friedrichshafen, 14. oktobra. (Tel. »Slov.«) Proga balkanskega poleta zrakoplova »Zeppelina« bo sledeča: Friedrichshafen—München—Dunaj—Bratislava—Budimpešta—Segin—Belgrad—Niš—Plevna—Aleksandrija—Bukarešt—Braşovo—Sibin—Temesoara—Segin—Budimpešta—Brno—Vratislava.

Pariz, 14. okt. AA. Hčerki bolivijskega poslanika v Parizu je neznan tat ukradel 1.3 mil. dinarjev vredno ovratnico. Sumi se, da je tatvino izvršil sluga poslanstva, ki je po izvršeni tatvini izgnan.

London, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Angleški ogromni zrakoplov »R 101« je danes dopoldne ob 11.19 angleškega časa startal za svoj prvi polet v Cardiston. Na krovu ima 14 potnikov in 38 moč posadke.

Milan, 14. okt. (Tel. »Slov.«) Na cestni električni železnici Mortara-Lumello sta trčila dva vlaka drug v drugega z največjo hitrostjo. Mrtvih je pet oseb, težko ranjenih 40, lahko ranjenih pa 11 oseb.

Dunajska vremenska napoved: Mirno, lepo jesensko vreme. Dana pa je tudi možnost padavin.